

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

Підприємство зобов'язане самостійно розробити власну облікову політику, обравши найбільш доцільні та вигідні для себе методи, принципи та процедури обліку з метою достовірного відображення свого фінансового стану та результатів діяльності. Це пояснюється неможливістю відображення в нормативних документах усіх особливостей різних видів діяльності внаслідок їх специфічності.

При формуванні облікової політики, в тому числі в частині обліку товарних запасів, підприємство повинне керуватися наступними нормативно-правовими актами України:

- Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996 – XIV;
- НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»;
- П(С)БО 9 «Запаси»;
- Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року № 635.

На торгових підприємствах серед запасів переважну частину займають саме товарні запаси, що зумовлено їх цільовим призначенням. Оскільки операції з надходження та реалізації товарних запасів відносяться до основної діяльності підприємств торгівлі, особливої актуальності відносно цих об'єктів набувають дослідження розкриття повної інформації про методи та принципи обліку товарів в обліковій політиці підприємств.

Згідно із методичними рекомендаціями Міністерства фінансів в обліковій політиці підприємства слід розкрити наступну інформацію:

1) обраний метод оцінки запасів при їх вибутті – обирається підприємством самостійно згідно П(с)БО 9 «Запаси», зокрема:

- ідентифікованої собівартості одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
- нормативних затрат;
- ціни продажу [1, с.2; 2, п 2.2].

2) порядок визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів – обирається підприємством один з двох способів, встановлених в П(с)БО 9 «Запаси»:

- щомісячна середньозважена собівартість – сумарна вартість залишку одиниці запасів на початок місяця та вартість запасів, що були оприбутковані протягом місяця, діляться на загальну кількість запасів станом на початок місяця та запасів, що були отримані протягом звітного місяця;
- оцінка за періодичною середньозваженою собівартістю запасів проводиться щодо кожної одиниці запасів діленням сумарної вартості залишку таких запасів на дату операції на сумарну кількість запасів на дату операції з їх вибуття. [2, п.2.3].

3) спосіб відображення в обліку транспортно-заготівельних витрат – є два способи відображення в обліку транспортно-заготівельних витрат, а саме:

- якщо можливо достовірно визначити до яких одиниць запасів відносяться транспортно-заготівельні витрати, то доцільно їх включати до первісної вартості цих одиниць запасів при оприбуткуванні;

– при неможливості визначити до яких одиниць запасів відносяться транспортно-заготівельні витрати, оскільки вони пов'язані із надходженням кількох видів, груп, найменувань запасів, то їх сума може накопичуватись на окремому субрахунку за окремими групами запасів. Надалі сума накопичених транспортно-заготівельних витрат на окремому субрахунку щомісячно розподіляється між сумою залишку запасів станом на кінець місяця і сумою вибулих протягом місяця запасів. Розподілена частка транспортно-заготівельних витрат списуються на ті рахунки бухгалтерського обліку, що кореспондують з рахунками, на яких відображено вибуття відповідних запасів [2, п.2.4];

4) визначення одиниці бухгалтерського обліку товарів : підприємство може обрати їх найменування або однорідну групу [2, п.2.28];

5) об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються власником (керівником) підприємства, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим згідно з законодавством [2, п.2.27]. Враховуючи значну номенклатуру товарів, що може реалізуватися торговельним підприємством, з різними строками збереження та придатності, питання планової інвентаризації обов'язково повинні відображатися в розпорядчому документі підприємства;

6) у розпорядчих документах щодо облікової політики доцільно відображати робочий план рахунків, що враховує особливості організації товарообігу підприємства, субрахунки третього порядку щодо рахунку 28 «Товари». Так, наприклад, при використанні транзитного товарообороту з участю у розрахунках, необхідно передбачити рахунки, що використовують для обліку товарів, що безпосередньо відправляються покупцю, минаючи склад оптового підприємства;

7) враховуючи специфіку діяльності підприємств торгівлі, необхідно у наказі про облікову політику визначити ціну (купівельну або продажну), за якою буде вестися облік товарів на рахунку 281 «Товари на складі» для підприємств оптової торгівлі та роздрібною торгівлі, якщо вони мають склад та використовують цей рахунок. Для підприємств роздрібною торгівлі інструкція передбачає використання тільки продажних роздрібних цін для обліку товарів на рахунку 282 «Товари в торгівлі»;

8) у наказі про облікову політику повинні, на наш погляд, знайти відображення питання особливості обліку тари, а саме режими використання рахунків 284 «Тара під товарами», 115 «Інвентарна тара», 204 «Тара і тарні матеріали».

Таким чином, для формування облікової політики підприємство повинне керуватися нормативно-правовими актами України та національними стандартами, що є одним з важливих кроків для забезпечення достовірного відображення інформації про рух товарів в системі бухгалтерського обліку.

Список літератури:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 20.10.1999 № 246. [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
2. "Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства" від 27.06.2013 № 635 : Наказ Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]– Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id=293537.